

Utkast till lagstiftningsförslag

Föreskrifter om förbud mot marknadsföring av vissa livsmedel och drycker som riktar sig till barn

1 § Objekt

Syftet med dessa föreskrifter är att främja hälsan genom att förebygga kostrelaterade sjukdomar hos befolkningen, genom att skydda barn från skadlig marknadsföring.

2 § Tillämpningsområde

Dessa föreskrifter gäller för saluföring av livsmedel enligt bilaga I. Dessa föreskrifter gäller även för Svalbard.

3 § Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

- a) *barn*: personer under 18 år.
- b) *marknadsföring*: alla former av kommunikation eller åtgärder för marknadsföringsändamål. Marknadsföringsändamål föreligger om syftet med kommunikationen eller åtgärden är att främja försäljning till konsumenter.
- c) *sponsring*: varje form av offentligt eller privat bidrag till ett evenemang, ett företag eller en person med syftet eller den direkta eller indirekta effekten att främja försäljningen av produkter till konsumenter.

4 § Förbud mot marknadsföring

Det är förbjudet att marknadsföra produkter som omfattas av bilaga I till barn.

Följande marknadsföring av produkter som omfattas av bilaga I ska alltid anses vara riktad till barn:

- a) Reklam på biografer i samband med filmer som särskilt riktar sig till barn under 13 år och som börjar före kl. 18.30.
- b) Alla former av tävlingar med en åldersgräns som är lägre än 18 år.
- c) Distribution av smakprov och varuprover till barn.
- d) Särskilda bildskärmar som har en form av presentation, innehåll eller utformning som kan tilltala barn, till exempel på grund av språk, färger, effekter, användning av bilder, användning av animeringar eller tecknade figurer.

Vid bedömningen av om marknadsföringen av produkter som omfattas av bilaga I riktar sig till barn ska en övergripande bedömning göras, där följande komponenter kan beaktas:

- a) Om produkten i första hand konsumeras av eller särskilt tilltalar barn.
- b) Om marknadsföringen har en form av presentation, innehåll eller utformning som kan tilltala barn, till exempel på grund av språk, färger, effekter, användning av bilder, användning av animering eller tecknade figurer.
- c) Tid och plats för marknadsföringen.
- d) Om barn eller personer som kan särskilt tilltala barn är inblandade.
- e) Användning av gåvor, leksaker, kuponger, rabatter, samlarobjekt, tävlingar eller spel som särskilt kan tilltala barn.

Oberoende av om marknadsföringen riktar sig till barn får marknadsföringen av produkter som omfattas av bilaga I inte ske på ett sätt som uppmuntrar vuxna att köpa produkten till barn.

Hänsyn ska tas till att all reklam kan ses eller höras av barn, och särskild försiktighet bör därför iakttas vid marknadsföring av produkter som omfattas av bilaga I.

5 § Restriktioner för visning av produkter på försäljningsstället

Produkter som omfattas av bilaga I får inte visas på försäljningsställen i samband med andra produkter och tjänster som tilltalar barn, såsom leksaker, barnböcker, spel osv.

6 § Undantag från marknadsföringsförbudet

Följande marknadsföring är tillåten:

- a) Sponsring som endast innebär användning av sponsorns företagsnamn och logotyp.
- b) Utformningen av produkten.
- c) Förpackning och emballering, såvida inte lockeffekter enligt avsnitt 4.3 e används för att uppmuntra barn att köpa produkter som omfattas av bilaga I, eller är av sådan art att produkten är sekundär.
- d) Vanlig visning av produkter på försäljningsstället.
- e) Tydlig produktinformation på webbplatser och i anslutning till försäljningsstället.

7 § Tillsyn och överklaganden

Direktoratet för hälsa övervakar dessa föreskrifter och kan anta nödvändiga beslut, jfr 23 § livsmedelslagen.

Sådana beslut kan överklagas till marknadsrådet.

8 § Tvångsböter

Om ett företag inte rättar sig efter ett enskilt beslut inom utsatt tidfrist kan direktoratet för hälsa ålägga tvångsböter enligt 26 § i livsmedelslagen.

9 § Överträdelseböter

Om ett företag uppsåtligen eller av oaktsamhet överträder 4.1 §, 4.4 § eller 5 § i dessa föreskrifter, får direktoratet för hälsa i enlighet med villkoren i 26a § i livsmedelslagen utdöma överträdelseböter på upp till fyra procent av företagets årsomsättning eller upp till 50 G, där det högsta beloppet utgör den övre gränsen.

När beslut fattas om huruvida överträdelseböter ska åläggas och när böterna fastställs kan tonvikten läggas på bland annat följande faktorer:

- a) Överträdelsens allvarlighetsgrad och varaktighet
- b) Grad av skuld
- c) Eventuella tidigare överträdelser av dessa föreskrifter
- d) Huruvida flera personer påverkas av överträdelsen
- e) De faktorer som nämns i 44.3 § och 46.2 § i lagen om offentlig förvaltning

10 § Övergångsperiod

Det är tillåtet med marknadsföringsåtgärder som omfattas av förbuden i 4 § och 5 §, men som har genomförts innan föreskrifterna träder i kraft, till och med den (6 månader efter ikraftträdandet).

11 § Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft den (*datum*).

Bilaga I till föreskrifter ... om förbud mot marknadsföring av vissa livsmedel och drycker som riktar sig till barn

Kategorier av livsmedel och drycker	Produkttyper som ingår i de olika livsmedelskategorierna och exempel	Produkter som omfattas/tröskelvärden (anges per 100 g/100 ml konsumtionsfärdig produkt)
1. Choklad- och sockerkonfektyrer, energistänger och söta pålägg/bredbara pålägg och desserter	Choklad- och sockerkonfektyrer, inbegripet - choklad och andra chokladvaror, inklusive mörk och vit choklad och konfektyr - sockerkonfektyrer utan kakao, inbegripet geléer, karameller, tuggummi, sugtabletter, karameller, lakrits, marsipangodis Energistänger, inbegripet - nötstänger, proteinstänger, granolastänger och müslistänger Söta pålägg/bredbara pålägg, inbegripet - bredbara pålägg av honung och choklad, söta nötbaserade bredbara pålägg/smör och andra liknande söta pålägg/bredbara pålägg - sylt/marmelad, "prim" (mjuk och söt färskost) och brun ost med tillsats av socker eller (artificiella) sötningsmedel Söta desserter, inbegripet - puddingar, gräddesserter, dessertgeléer, kompotter och chokladmousse	Alla produkter omfattas
2. Tårter, kex och andra söta och/eller fettrika bakverk	Tårter, kex och andra söta och/eller fettrika bakverk, inbegripet - tårter, kakor, kex och bakverk som bullar, muffins, pajer, bakverk, croissanter, munkar, söta våfflor och pannkakor - torra blandningar för tillverkning av tårter, mjölblandningar, smetar och degar för sådana produkter	Alla produkter omfattas
3. Snacks	Popcorn	Alla produkter omfattas

	Saltade nötter och blandningar av saltade nötter, även sådana som innehåller frukt	
--	---	--

	Salta kex/kakor och kringlor Andra tilltugg, inbegripet - snacks av ris eller majs - snacks tillverkade av deg - snacks tillverkade av potatis, grönsaker, frukt, bär eller spannmål, vilket inbegriper chips och liknande produkter, samt torkad frukt och bär - extruderade snacks	
4. Glassvaror	Glassvaror, även sådana som innehåller kakao, inbegripet - grädd- och mjölkbaserade glassar och växtbaserade substitut, vattenbaserade glassvaror, fruktglassar, sorbeter och fryst yoghurt.	Alla produkter omfattas
5. Energidrycker	Energidrycker Alkohol fria drycker som innehåller minst 150 mg koffein per liter, ensamt eller i kombination med ett eller flera andra ämnen eller växtextrakt	Alla produkter omfattas
6. Läskedrycker, fruktsaft/drinkessenser och liknande	Läskedrycker, fruktsaft/drinkessenser och liknande, inbegripet - läskedrycker och andra liknande söta läskedrycker såsom frukt- och bärdrycker (kolsyrade och icke-kolsyrade) om de inte omfattas av dryckeskategori 7 - fruktsaft/drinkessenser - iste	Alla produkter omfattas
7. Juicer och liknande	Juicer och liknande, inbegripet - juicer, nektar och liknande produkter, inklusive smoothies (från frukt, bär eller grönsaker), även sådana som rekonstituerats från koncentrat (inbegripet smoothies med yoghurt/mjölk om yoghurt/mjölk inte är huvudingrediensen) - frukt- och grönsaksnektar	- Tillsatt socker > 0 g - Sötningsmedel > 0

8. Mjök och växtbaserat	Mjök och växtbaserad mjök/växtbaserade drycker, inbegripet	- Tillsatt socker > 0 g
--------------------------------	---	-------------------------

drycker	- alla typer av mjölk och växtbaserad mjölk/växtbaserade drycker utom jäsna sorter, jfr livsmedelskategori 10 - milkshake - kaffe och kaffedrycker som innehåller mjölk eller växtbaserad mjölk/växtbaserade drycker (i vilka mjölk eller växtbaserad mjölk/växtbaserade drycker är huvudingrediensen), iskaffe	- Sötningsmedel > 0
9. Frukostcerealier	Frukostcerealier och andra cerealier, inbegripet - spannmål, granola, müsli, torra grötblandningar	- Sockerarter > 12,5 g - Kostfiber < 6 g
10. Yoghurt och liknande produkter	Yoghurt och produkter av fermenterad mjölk, inbegripet - yoghurt, fermenterad smaksatt mjölk och drickyoghurt, ostbaserade yoghurtimitationer Fermenterade, trögflytande växtbaserade produkter och andra yoghurtimitationer - omfattar även sammansatta produkter, t.ex. yoghurt med müsli	- Fett > 3 g - Sockerarter > 10 g - Sötningsmedel > 0
11. Snabbmat och sammansatta rätter	Snabbmat och sammansatta rätter - Snabbmat: lättillgänglig mat som säljs färdigberedd, eventuellt uppvärmd och inslagen. Inkluderar pizza och pizzasnacks; smörgåsar och wraps/rullar; hamburgare i bröd; rätter med korv; pommes frites; pastarätter, beredda sallader; färdigrätter som består av en kombination av kolhydrater och antingen grönsaker eller kött/fisk/baljväxter, eller alla tre tillsammans; soppor; gröt (färdigberedd). Omfattar enskilda ingredienser i snabbmat (t.ex. pommes frites och kycklingnuggets) och varje produkt som ingår i en snabbmatsmeny ska uppfylla kriterierna för berörda livsmedels-/dryckeskategorier i denna tabell. - Sammansatta rätter: sammansatta rätter som är ätfärdiga, frysta, kyllda eller konserverade (t.ex. säljs i livsmedelsbutiker). Omfattar pizza, pizzasnacks, smörgåsar och wraps/rullar; beredda pastarätter, grytor, soppor, gröt och sallader; Färdigrätter som består av en kombination av kolhydrater och	- Energi > 950 kJ (225 kcal) - Mättat fett > 4 g - Salt > 1 g

	antingen grönsaker eller kött/fisk/baljväxter, eller alla tre tillsammans.	
--	--	--

Utkast till ändringar av livsmedelslagen

I lag nr 124 av den 19 december 2003 om livsmedelsproduktion och livsmedelssäkerhet m.m. (nedan kallad *livsmedelslagen*) ska en ny 26a § läggas till med följande lydelse:

26a §. Överträdelseböter

Tillsynsmyndigheten får ålägga företag som uppsåtligen eller av oaktsamhet överträder föreskrifter som har utfärdats med stöd av 10.3 § i livsmedelslagen överträdelseböter, om det i föreskrifterna fastställs att en överträdelse kan leda till en sådan sanktion.

Om den som gjort sig skyldig till överträdelsen är ett företag som ingår i en koncern, är företagets moderbolag och moderbolaget i den koncern som företaget ingår i, alternativt ansvariga för beloppet. Moderbolagets betalningsskyldighet ligger till grund för verkställigheten.

Ministeriet får i föreskrifter fastställa vilka överväganden som får eller ska beaktas vid bedömningen av om en överträdelseböter ska åläggas.

Ministeriet fastställer bestämmelser om bedömning i föreskrifter. Ministeriet får utfärda regleringsbestämmelser om betalning av överträdelseböter, inklusive tidsfrister för betalning, räntesatser och tilläggsavgifter om en överträdelseböter inte betalas inom tidsfristen.

Tillsynsmyndighetens rätt att ålägga överträdelseböter preskriberas efter två år. Tidsfristen räknas från den tidpunkt då överträdelsen ägde rum. Preskriptionstiden avbryts om tillsynsmyndigheten i förväg meddelar eller fattar beslut om en överträdelsebot. Ministeriet får utfärda ytterligare bestämmelser i föreskrifter om preskriptionstider, inklusive undantag från bestämmelserna om preskriptionstider och avbrott av preskriptionstider för vissa typer av överträdelser.